

КРЕМЕНЕЦЬКИЙ ЛІСОТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

Циклова комісія соціально-економічних дисциплін

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Заступник директора
з навчально-виробничої роботи
_____ Віталій Цісарук
" ___ " _____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи психології та етики ділових відносин

галузь знань   **19 Архітектура і будівництво**

спеціальність   **193 «Геодезія та землеустрій»**

освітня програма   **«Геодезія та землеустрій»**

Кременець - 2022 рік

Свідінська А.Л. Основи психології та етики ділових відносин. Робоча програма навчальної дисципліни для студентів галузі знань 19 Архітектура і будівництво , спеціальності 193 Геодезія та землеустрій , освітньо-професійної програми «Геодезія та землеустрій» Кременець; [б.в.], 23 с.

Розробник: **Свідінська Антоніна Леонтіївна** - викладач

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії соціально-економічних дисциплін

Протокол від " ____ " _____ 2022 року № ____

Голова циклової комісії _____ Світлана Каленюк

Схвалено методичним об'єднанням Кременецького лісотехнічного фахового коледжу

Протокол від " ____ " _____ 2022 року № ____

Методист _____ Елла Дроздова

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 1,5	галузь знань	денна форма навчання
Тематичних контролів – 3	19 Архітектура і будівництво спеціальність <u>193 «Геодезія та землеустрій»</u> Освітньо-професійна програма <u>«Геодезія та землеустрій»</u>	вибіркова навчальна дисципліна
		Рік підготовки: 4-ий
Загальна кількість годин – 45 аудиторних – 28 самостійної роботи студента - 17	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>молодший спеціаліст</u>	Семестр: 8-ий
		Лекції : 24год.
		Практичні, семінарські: 4 год
		Самостійна робота: 17год
		Індивідуальні завдання: 0 год.
Вид контролю: залік		

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Форма підсумкового контролю залік

№ з/п	Тема	Всього го год	В тому числі			Консультації групові	Індивідуальні заняття та консультації	Обов'язкові контрольні роботи	Форми самостійної роботи
			лекції	Практичне заняття	Самостійна робота				
	Тема 1. Загальні відомості про психологію	3	2		1				Робота з підручника ми, робота з додатково ю літературо ю, написання рефератів.
1	1.1 Загальні відомості про психологію. Місце, роль та значення психології в житті людини.	2	1		1				
2	1.2 Закономірності психологічного життя людини	1	1						
	Тема 2 Психологія особи	16	10	2	4				
3	2.1 Соціальний аспект та психологічний стан особи	4	2	2					
4	2.2 Психологічні особливості особи	3	2		1				
5	2.3 Психологічний стан особи	3	2		1	1	ТК-1		
6	2.4 Пізнавальна сфера людини	3	2		1				
7	2.5 Загальні поняття діяльності та спілкування	3	2		1				
	Тема 3 Особливості професійної діяльності в галузі.	4	2		2				
8	3.1 Специфіка та психологічні особливості діяльності в галузі	2			2				
9	3.2 Працездатність людини та її регулювання	2	2						
	Тема 4 Психологічний та етичний зміст професійного спілкування	7	2		5				
10	4.1 Особливості та морально-етичні норми спілкування в процесі виробництва	4	2		2		ТК-2		

Лекції, практичні заняття

№ з/п	К-сть год	Тип заняття	Тема заняття	План заняття	Форми поточного контролю	Між предметні зв'язки	Список рекомендованої літератури
1	2	Урок засвоєння нових знань	Загальні відомості про психологію. Місце, роль та значення психології в житті людини. Закономірності психологічного життя людини.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Психологія – наука про душу, психіку і свідомість. 2. Структура і зміст курсу. Уміння і знання випускників навчальних закладів галузі в сфері психології як складова їх професійної підготовки. 3. Психологія в системі наук про людину і суспільство. Зв'язок психології з іншими науками. 4. Психіка людини – феномен природи і суспільства. Взаємозв'язок різних рівнів психіки; наслідки непогодження між рівнями психіки. 5. Закон міжнапівпарної асиметрії головного мозку і чуттєво-раціональне відображення світу. 		Історія, філософі, соціологія	<p>Максименко С.Д. Загальна психологія ст..14-16</p> <p>Скрипченко О. В. Загальна психологія ст..9-12</p>
2	2	Комбінований урок	Тема 2 Психологія особи Соціальний аспект та психологічний стан особи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особа – ансамбль генетичного, космічного і соціального. 2. Аналіз структури особи з позиції системного підходу, виділення елементів структури і визначення взаємозв'язку. 3. Свідомість та самосвідомість. 4. Структура свідомості. 5. Різні моделі самосвідомості і особливості 	Фронтальне опитування	Історія, філософі, соціологія	<p>Максименко С.Д. Загальна психологія ст..99-126</p> <p>Скрипченко О. В. Загальна психологія ст..94-98,290-304</p>

				поведінки з її прогнозом для працівників організації.			
3	2	Практичне заняття	Соціальний аспект та психологічний стан особи	Дослідження особливостей самосвідомості особи – самооцінка, потреба в схваленні, рівень спілкування.	Тестове опитування	Історія, філософія, соціологія біологія	Інструкція до практичної роботи №1
4	2	Комбінований урок	Психологічні особливості особи	1. Історичний погляд на психологічні особливості людей. 2. Типи нервової системи і їх зв'язок з особливостями темпераменту. 3. Характер людини і його взаємозв'язок з типом нервової системи. Вплив соціальних умов на формування характеру. 4. Акцентуація якостей характеру, їх вплив на спілкування і діяльність особи. 5. Професійно значущі якості характеру працівника, їх відповідність вимогам економіки.	Фронтальне опитування	Історія, філософія біологія, охорона праці	Максименко С.Д. ст..364-395 Скрипченко О. В. ст..316-361
5	1	Урок засвоєння нових знань	Психологічний стан особи	1. Емоційна сфера особи. 2. Інформативна і регулятивна функції емоцій. 3. Природа емоцій. Фундаментальні емоції. 4. Емоційний стан, його динаміка від настрою до афекту. Аналіз афекту і його вплив на організм людини.		Історія, філософія біологія	Максименко С.Д. ст..328-335 Скрипченко О. В. ст..219-240
	1	Урок контролю та корекції знань		Тематичний контроль	Т.К.№1		

6	2	Комбінований урок	Пізнавальна сфера людини	<p>1. Пізнання – вимога всього живого, основа адаптації. Психологічні закономірності пізнання.</p> <p>2. Мислення – вища форма пізнавальних процесів. Типи мислення: наочно-образне, наочно-діюче, абстрактне, логічне і інтуїтивне, емпіричне і теоретичне, догматичне і системне.</p> <p>3. Пам'ять і її роль в свідомості.</p> <p>4. Процеси і види пам'яті.</p>	Індивідуальне опитування	Історія, філософія біологія	Максименко С.Д. ст..279-298 СкрипченкоО. В. ст.139-174
7	2	Комбінований урок	Загальні поняття діяльності та спілкування	<p>1. Поняття про діяльність. Діяльність як особлива форма ефективності в умовах розвитку особистості.</p> <p>2. Структура діяльності. Види діяльності (виконавча, репродуктивна, творча) в залежності від форми завдання.</p> <p>3. Мета і мотиви діяльності. Взаємозв'язок мотивів і мети, мотивів і засобів діяльності.</p> <p>4. Сумісна діяльність, її особливості і форми.</p>	Фронтальне опитування	Історія, філософія, соціологія , охорона праці	Крутецький В.А. Психологія ст..49-59 Максименко С.Д. ст..401-404 СкрипченкоО. В. ст..266-279
8	2	Комбінований урок	Працездатність та її регулювання	<p>1. Працездатність людини, її стадії та розслаблення функціональних систем.</p> <p>2. Внутрішні та зовнішні прояви втоми. Регулювання працездатності – одна із умов попередження втоми.</p> <p>3. Стрес та дистрес. Нервово-емоційне ослаблення організму в умовах дистресу.</p> <p>4. Режим праці та відпочинку, аутотренінг, релаксація, психологічне розвантаження.</p>	Тестове опитування	Історія, філософія, соціологія , охорона праці	Максименко С.Д. ст..490-497 СкрипченкоО. В. Ст.. 284-290

				5. Аналіз факторів, які послаблюють працездатність працівників галузі.			
9	1	Комбінований урок	Тема 4 Психологічний та етичний зміст професійного спілкування Особливості та морально-етичні норми спілкування в процесі виробництва	1. Етика як наука. Професійна етика працівника в процесі виробничої діяльності. 2. Етичні принципи професійної поведінки, манери та етикет. 3. Почуття такту. 4. Зовнішній вигляд персоналу	Фронтальне опитування	Історія, філософія, соціологія, охорона праці	Тофтул М.Г. Етика Ст19-43, 159-170
	1			Тематичний контроль	Т.К.№2		
10	2	Комбінований урок	Тема 5 Протиріччя в ділових стосунках і способи їх вирішення Причини виникнення та види конфліктних ситуацій	1. Поняття конфлікту. Його функції: конструктивна, деструктивна. Складові конфлікту. 2. Класифікація конфліктів в залежності від опонентів: внутрішньо-особовий, міжособовий, внутрішньо-груповий та міжгруповий. 3. Психологія конфліктів на основі специфіки конфліктної ситуації: істинний (справжній) та хибний (помилковий). 4. Способи розвитку конфліктів.	Індивідуальне опитування	Історія, філософія, соціологія, охорона праці	Долинська Л.В. Психологія конфлікту Ст7-14,56-79

				5. Типи поведінки людини в конфліктних ситуаціях			
11	2	Комбінований урок	Способи вирішення та шляхи попередження конфліктів	1. Попередження та подолання конфліктів. 2. Тактичні методи зняття конфліктної поведінки: уникнення конфлікту, посередництво третьої особи, роз'єднання конфліктуючих сторін, сприяння вільному розвитку конфлікту, вольове припинення конфлікту. 3. Соціально – психологічні фактори та умови, які допомагають зниженню частоти виникнення конфліктної ситуації.	Фронтальне опитування	Історія, філософія, соціологія, охорона праці	Долинська Л.В. Психологія конфлікту Ст 124-167
12	2	Практичне заняття №2	Способи вирішення та шляхи попередження конфліктів	Тематичний контроль Відпрацювання прийомів поведінки в типових конфліктних ситуаціях.	Т.К.№2	Історія, філософія, соціологія, ОП	Інструкція до практичної роботи №2
13	1	Урок засвоєння нових знань	Тема 6 Психологія колективу та психологічні особливості управлінської діяльності Психологія і динаміка розвитку малих	1. Особливості управління групами людей, роль психології в менеджменті. 2. Психологія малої групи. Класифікація малих груп, їх структура. 3. Необхідність розрізнення понять «лідерство» та «керівництво», методика виявлення лідерів у групах. 4. Авторитет керівника та фактори, які впливають на його придбання. Стилі		Історія, філософія, соціологія, охорона праці	Орбан-Лембрик Л.Е Соціальна психологія Ст 288- 318

			груп	керівництва, їх особливості. Гнучкість в застосуванні різних стилів керівництва.			
14	1	Урок засвоєння нових знань	Соціально-психологічний клімат в колективі	<p>1. Соціально-психологічний клімат в групах. Фактори, які формують групу як колектив.</p> <p>2. Становлення соціально-психологічного клімату (СПК) на основі спільної мети, розвитку та задоволення потреб людей в групі.</p> <p>3. Згуртованість та сумісність. Типи сумісності. Умови, які допомагають згуртованості групи.</p>		Історія, філософі, соціологія, менеджмент	Орбан-Лембрик Л.Е Соціальна психологія Ст378-387
	1.	Урок контролю знань.		Підсумкова контрольна робота	Контрольна робота		

Самостійна робота

№ з/п	К-сть годин	Тема дисципліни	Зміст самостійної роботи	Форми та засоби самостійної роботи	Рекомендована література
1	1	Загальні відомості про психологію. Місце, роль та значення психології в Закономірності психологічного життя людини	<ol style="list-style-type: none"> 1. Галузі психології і їх можливості у вирішенні психологічних проблем. 2. Основні психологічні проблеми, які утруднюють економічний і соціальний розвиток суспільства. Психологічні знання як засіб вирішення проблем. 3. Психологічні закономірності пізнання навколишнього світу, місце і роль емоцій в пізнанні. Ігнорування закономірностей психічного життя – умова і причина конфліктів. 4. Можливості постійного саморозвитку людини. 5. Творчість і любов – високе виявлення внутрішньої волі особи. 	Робота з підручником, додатковою літературою, написання рефератів, опрацювання статей з газет та журналів, використання інтернет-ресурсів	<p>Мельникова С.І. Психологія і етика ділових відносин Максименко С.Д. Загальна психологія Скрипченко О.В. Загальна психологія. Киричук О.В. Основи психології Томан І. Як удосконалити самого себе.</p>

2	1	2.2.Психологічні особливості особи	<p>Задатки і здібності. Професійні (особисті і ділові) здібності працівників галузевих організацій, умови їх розвитку і саморозвитку (установки, самосвідомість, ідеали і цінності, соціальна сфера).</p> <p>6. Можливість розвитку і саморозвитку, освіта і самоосвіта в становленні характеру протягом життя</p>		
3	1	2.3 Психологічний стан особи	<p>1. Здатність працівників організації керувати емоційним станом як складова їх професійної підготовки.</p> <p>2. Почуття людини: кохання, ненависть, тривога, страх.</p> <p>3.Увага як психологічний стан. Основні властивості уваги.</p> <p>4. Види уваги.</p> <p>5. Уважність як властивість особи, її розвиток у працівників.</p>		
4	1	2.4 Пізнавальна сфера людини.	<p>1.Представлення, уявлення, фантазія в мисленні людини. Сприймання і відчуття як різновид пізнання.</p> <p>2.Розвиток мислення в процесі відтворення знань, прості думаючі операції, складні</p>		

			<p>думаючі операції, повідомлення нових знань, продуктивне творче мислення.</p> <p>Алгоритм(схема) рішення проблемних ситуацій.</p> <p>3. Розвиток професійної пам'яті.</p>		
5	1	2.5 Загальні поняття діяльності та спілкування	<p>1. Спілкування як умова розвитку особистості: функції, види, засоби спілкування.</p> <p>2.. Невербальний та вербальний компоненти слухання.</p> <p>3. Уміння аргументувати та уміння слухати.</p> <p>4. Рольове, довірливе, винахідливе та символічне спілкування. Спілкування на уроках</p>		
6	2	<p>Тема 3 Особливості професійної діяльності в галузі.</p> <p>3.1 Специфіка та психологічні особливості професійної діяльності</p>	<p>1. Специфіка виробничої діяльності</p> <p>2. Об'єкт діяльності, територіальні особливості формування виробничих колективів.</p> <p>3. Мотиви, які спонукають особистість до вибору виду діяльності в галузі</p> <p>5. Характеристика виконавчої, репродуктивної та творчої діяльності працівників галузі. Вплив видів діяльності на імідж підприємства.</p> <p>6. Контроль і самоконтроль в спільній діяльності працівників галузі.</p> <p>7. Уміння та знання, які складають зміст професійної діяльності працівника галузі: діагностичні, проектувальні, організаційні, комунікативні, управлінські, дослідницькі</p>		
7	2	<p>Тема 4 Психологічний та етичний зміст професійного спілкування</p>	<p>1. Соціальна роль в процесі виробництва, її сутність.</p> <p>2. Основні характеристики рольової поведінки.</p> <p>3. Безособовий характер соціальних стосунків</p>		

		4.1 Особливості та морально-етичні норми спілкування в процесі виробництва	та можливість придбання ними особового забарвлення 4. Способи подолання негативних факторів, які виникають в процесі виробництва. 5. Стереотипізація, ідентифікація та рефлексія, їх роль у виробництві.		
8	3	4.2 Ділові стосунки та вимоги до мови працівника в процесі виробництва	1. Мова як засіб спілкування. Види мови 2. Мова як засіб безпосереднього та опосередкованого спілкування. 3. Невербальні засоби спілкування. 4. Вимоги до мови персоналу 5. Уміння користуватися службовим телефоном. 6. Використання невербальних засобів спілкування на виробництві. 7. Акустичні засоби спілкування 8. Формули мовного етикету		
9	1	Причини виникнення та види конфліктних ситуацій	1. Організація праці – основа стосунків між людьми. 2. Горизонтальні та вертикальні ділові стосунки. 3. Формування мікроклімату. Фактори благополучного мікроклімату: психологічна захищеність, економічна захищеність, сумісність однорідної групи за віком, статтю, національністю. 4. Аналіз психологічного і фізіологічного факторів, які викликають конфлікти в групі.		

10	1	Тема 6 Психологія колективу та психологічні особливості управління діяльністю 6.1 Психологія і динаміка розвитку малих груп	1. Характеристика та оцінка спільної діяльності людей на підприємстві. 2. Соціально-психологічний механізм формування групових норм. 3. Інтеграція та диференціація людей в колективі підприємства. 4. Становище індивіда в групі. 5. Динаміка розвитку групи: конгломерат, колектив, корпорація.		
11	3	6.2 Психологія управлінської діяльності	1. Поняття про психологічну сторону розробки та прийняття рішення. Індивідуальні та групові рішення, проблеми співвідношення, їх якість. 4. Основні фактори, які впливають на механізм формування групової думки та на процес прийняття рішень радою, групою. 5. Роль групової дискусії в прийнятті групового рішення. Соціально-психологічні аспекти колективних форм організації праці. 6. Мета, завдання та методи виховання членів трудового колективу на сучасному етапі. Єдність та розрізненість соціально-психологічних та педагогічних функцій керівника трудового колективу.		

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Практичне заняття №1 Соціальний аспект та психологічний стан особи	2
2	Практичне заняття №1 Способи вирішення та шляхи попередження конфліктів	2
	Разом	4

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Т.1 Загальні відомості про психологію	1
2	Т.2 Психологія особи	4
3	Т.3 особливості професійної діяльності в галузі	2
4	Т.4 Психологічний та етичний зміст професійного спілкування	5
5	Т.5 Протиріччя в ділових стосунках та способи їх розв'язання	1
6	Т.6 Психологія колективу та психологічні особливості управлінської діяльності	4
	Разом	17

9. Методи навчання

А) словесні методи: розповідь, пояснення, бесіда, лекція;

Б) наочні методи: ілюстрація, відео;

В) практичні методи: дослідження, реферати, повідомлення, анкетування, тестування;

Г) творчі, проблемно-пошукові методи: метод кейсів, мозковий штурм.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відмінно - студент вільно і творчо володіє матеріалом, визначеним програмою, має розвинене логічне мислення; аргументовано пояснює та аналізує психологічні процеси. Вміє користуватися різноманітними джерелами для отримання відповідей на поставлені завдання, систематично поповнює знання; вміє використовувати результати психологічних досліджень при вирішенні виробничих проблем психологічного характеру. Вміло спілкується, доводить власну думку, вміє розв'язати конфліктну ситуацію. Виконав 100% обсягу самостійної роботи. За підсумками тестування правильно відповідає на 90-100% питань.

Добре - студент добре володіє матеріалом, але має деякі труднощі при відповіді та потребує незначної допомоги викладача при виборі напрямку відповіді; допускає незначні помилки, неточна аргументація; оцінювання психологічних досліджень більш емоційне ніж наукове. Студент має невеликі труднощі при діалогічній бесіді і доказах власної думки. Виконав 100% обсягу самостійної роботи. За підсумками тестування правильно відповідає на 70-89% питань.

Задовільно - студент користується лише окремими знаннями дисципліни, порушує логіку відповіді, відповідь недостатньо самостійна, допускаються суттєві помилки в знаннях та поясненні питань дисципліни; оцінювання психологічних досліджень лише емоційне, мова спрощена; викладач постійно вносить виправлення у відповідь студента. Студенту важко підтримувати бесіду, не вистачає доказів для обґрунтування власної думки. Виконав не менше 70% обсягу самостійної роботи. . За підсумками тестування правильно відповідає на 50-69% питань.

Незадовільно - студент не володіє необхідними знаннями, не володіє практичними навичками дисципліни. Виконав менше 50% обсягу самостійної роботи або зовсім не виконав завдань самостійної роботи. . За підсумками тестування правильно відповідає на 0-49% питань.

12.Методичне забезпечення

- А) підручники, методичні розробки, методичні посібники;
- Б) програмне забезпечення;
- В) дидактичні матеріали: роздатковий матеріал, картки-контролю, опорні конспекти;
- Г) мультимедійні презентації, відео-фрагменти.

13. Рекомендована література

Базова

1. Долинська Л.В Психологія конфлікту: навч. посіб. – К.:Каравела, 2010
2. Мельникова С.І. Психологія і етика ділових відносин. К., РНМК, 2002
- 3.Максименко С.Д. Загальна психологія. В., "Нова книга" 2004
3. Орбан - Лембрик Л.Е. Соціальна психологія. К., Академвидав, 2005
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління: Навчальний посібник. Івано-Франківськ: „Плай ”, 2001.
5. Орлянський Конфліктологія .Вінниця: Нова книга. 2007.
6. Пачковський Ю. Ф. Психологія підприємництва : [навч. посіб.] К. : Каравела, 2006.
7. Палеха Ю.І. Етика ділових відносин. К., "Кондор", 2008
8. Скрипченко О.В. Загальна психологія. Київ, Либідь,2005
- 9.Тофтул М.Г. Етика. К., "Академія", 2006

Допоміжна

1. Дейл Карнегі. Як завойовувати друзів та впливати на людей . Харків : Промінь, 2001
2. Джелалі В. О. Психологія вирішення конфліктів: навч. посібник. Харків-Київ : Р.І.Ф., 2006.
3. Дуткевич Т. В. Конфліктологія з основами психології управління: навч. посібник К. : Центр навч. літератури, 2005.
4. Кириленко Т. С. Виховання почуттів. – К., 2010
5. Кондаш О. Хвилювання. Страх перед випробуванням. – К., 2012.
7. Москаленко В.В. Психологія соціального впливу: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007.
6. Томан І. Як удосконалити самого себе. Харків : Промінь, 2003

Інформаційні ресурси

www.psi.webzone.ru – психологічний словник

www.elib.org.ua – цифрова бібліотека України

www.psylib.kiev.ua – психологічна бібліотека Київського фонду сприяння розвитку психологічної культури

www.psicho.org.ua – електронна енциклопедія психології

www.osvita.org.ua – освітній сайт

<http://chitalka.info> – студентська електронна бібліотека

<http://uk.wikipedia.org> – Вікіпедія: вільна електронна енциклопедія (

www.ukrbook.net – сайт Книжкової палати України

www.lib.com.ua - електронна бібліотека

www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України ім. Вернадського